

Lubelskie Przedmieścia

Kalinowszczyzna (III)

Jurydyka augustianów, zwana też Górą Augustianów, rozciągała się na wzniesieniu za kościołem i klasztorem poaugustiańskim. Obecnie wzniesienie to zostało częściowo splantowane w związku z budową osiedla Kalinowszczyzna B.

Grunt franciszkański, położony przy skrzyżowaniu obecnej ulicy Bieruta z ulicą Kalinowszczyzna, należał w XVII—XVIII w. do pobliskiego klasztoru.

Grunt Bielskiego rozciągał się w XVIII w. między dzisiejszymi ulicami Podzamcze i Bieruta.

Bazylianka, dawna jurydyka popa ruskiego (zwana jurydyka Bajtka) wymieniona w latach 1564 i 1602, w czasach późniejszych należała do bazylianów, którzy objęli cerkiew przy ul. Ruskiej. Na początku XVII w. na jej obszarze (między dzisiejszymi ulicami Budrysów i Wiejską) stało kilkadziesiąt zagród. Do gruntów miejskich włączano ją w 1865 r.

Najmniej zmieniony przetrwał do naszych dni obszar Białkowskiej Góry, zajmujący wzniesienie położone na wschód od tzw. Grodziska i otoczone ulicami: Kalinowszczyzna, Podmiejska, Białkowska Góra i Niska.

Był to grunt miejski zapewne od roku 1317, którego zajęcia dokonał w 1552 r. Baltazar Białkowski, lokując tu swoich osadników. W roku 1611 udało się miastu na krótko odzyskać prawa własności do tych terenów, później jednak znów stały się one własnością podsędka lubelskiego Dzierzka.

Dopiero w 1791 r., na podstawie uchwał Sejmu Wielkiego i Konstytucji 3 Maja, Białkowska Góra została włączona do miasta ale ostateczna likwidacja jurydyki nastąpiła w roku 1866.

Charakter podmiejskiej zabudowy utrzymał się tu do dziś, nie prowadzono tu również prac ziemnych zmieniających fizjografię terenu. Nowością jest wystawiony w latach 1971—1972 dawny dworek Wincentego Pola, przeniesiony z pobliskich Tatar. Stanowi on pierwszy zabytkowy obiekt Muzeum Wsi Lubelskiej, które otrzymało 15.VIII.1968 r. lokalizację na obszarze między ulicami: Bieruta, Kalinowszczyzną, Tatarską, Aleją Tysiąclecia. W trakcie urządzania muzeum zachowany zostanie istniejący układ urbanistyczny ulic: Siennej, Podmiejskiej, Białkowskiej Góry i Niskiej. Utrzymana będzie konfiguracja terenu i zadrzewienie oraz mur kirkutu i część istniejącej zabudowy. Przybędzie natomiast kilkadziesiąt obiektów budownictwa drewnianego, reprezentujących rodzaje i typy zabudowy wiejskiej

i małomiasteczkowej woj. lubelskiego. Zrealizowanie planów twórców muzeum prof. dra R. Reinfusa i dra J. Góraka stworzy w bezpośrednim sąsiedztwie betonowej dzielnicy mieszkaniowej enklawę naturalnego krajobrazu, zieleni i turystycznych atrakcji, dostępną na co dzień nie tylko dla mieszkańców Kalinowszczyzny.